

В. П.

ЯПАНСЬКА ДИТЯЧА КНИЖКА

В грудні минулого року до Харкова з Москви переїхала виставка японської дитячої книжки та дитячої творчості. В Харкові виставка була майже до кінця грудня. Організувало її Всесоюзне Товариство культурного зв'язку із закордоном. За керівника був відомий знавець зовнішнього оформлення дитячої книжки т. Я. Мексін. На виставці представлені були такі розділи: книжка-малюнок, книжка-іграшка, казки, легенди та оповідання, історична література, дитячий театр та науково-популярна література для дітей, дитячі журнали, ноти, навчальна література, методична для вчителів та батьків, і малюнок. Виставка притягла велику увагу широких кіл суспільства, надто освітян.

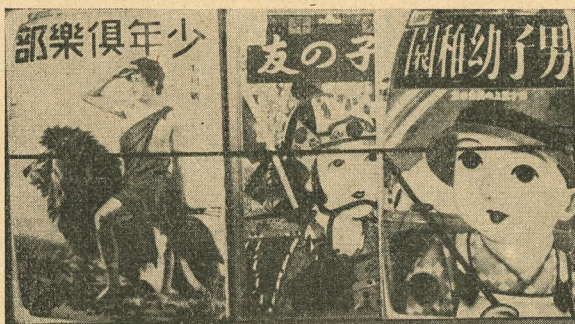
Та й не дивно, був бо це барвистий клаптик далекої і ще й досі надто мало знаної в нас країни «зародження сонця». Японія по революції 1868 року, зазнавши дужого європейського впливу, почала зростати шаленим темпом в усіх ділянках економічного, соціально-політичного та національно-культурного життя і з кінця XIX ст. вже цілком визначилася, як міцний капіталістичний державний організм, та посіла не аби-яке місце серед інших капіталістичних держав із світовим масштабом економічного та соціально-політичного впливу. Ще відтоді притягла вона до себе увагу європейських країн, а надто Америки, та геть відстала в цьому розумінні найближча сусідка її колишня Росія, і тільки з часів Жовтня на країні «зародження сонця» починає скупчувати увагу вже СРСР.

А в тім і досі широкий наш загальний навіть у його культурній плівці за мало ще знає за Японію. Звідси гострий інтерес до виставки, попри аж надто обмежені для більшості можливості сприйняти її. Мова та складні архаїчні ідеограми, ба й такі куди простіші транскрипції, як „katakana“ й „hiragana“, що ними найбільше написані саме дитячі книжки, геть затуляють мало не для всіх зміст, художнє словесне оформлення а, найголовніше, ідеологічні настановлення, що їх японська педагогіка й мистецтво через дитячу книжку подають дитині. Лишається приємна гама барв багатющого зовнішнього оформлення...

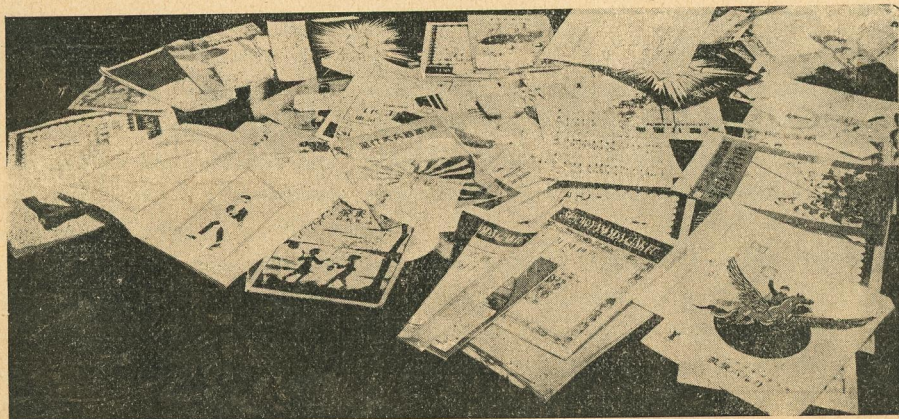
А тимчасом ця сама японська дитяча книжка, що буйно зросла разом із японською школою після згадуваної вже революції 1868 року, становить собою типовий варіант буржуазної дитячої літератури. Навіть поверхового аналізу тільки тієї частини цілого доробку її, що представлена була на виставці, переконує цього. І справді скрізь аж до репертуару включно домінують казкові й релігійні мотиви, далі йдуть мотиви патріотичні,

Ляльки

Обкладинки дитячих книжок

Ноги до дитячих п'єсьє

мотиви, так би сказати, героїчно-войовничі, і, нарешті, мотиви побутові. Отже, фантастика, як органічний елемент художнього твору (більшість казок), містика (легенди, що їх до речі чи не найбільше було на виставці, деякі казки), класово-буржуазна мораль (оповідання з патріотичними та побутовими мотивами, більшість пісень)—ці славетні три кити буржуазної педагогіки в галузі творчості для дітей—і в япанській дитячій літературі виявлені подекуди аж надто виразно.

А за яскравий доказ того, що япанська педагогіка не аби-якого значення надає такому знаряддю педагогічного впливу, як творчість для дітей, і не аби-як це знаряддя використовує, може бути хоча б стан япанської дитячої періодики. 60 журналів, що обслуговують япанське дитинство (до речі, для хлопців і дівчат видаються окремі журнали), це, безперечно, досить надійний апарат для реалізації педагогічного впливу на дитячу масу.

Варто відзначити ще два дуже цікаві й відмітні саме для япанської школи та дитячої літератури явища: це, по-перше, дуже дрібна диференціація зростових груп дітей у пристосуванні до дитячої літератури: у нас, скажемо, шкільний, або за нашою класифікацією піонерський вік диференціюється на три групи—молодший, середній та старший піонерський вік—і до кожної із цих груп пристосовується відповідна дитяча література, а в Японії кожна шкільна група становить собою окрему ланку в схемі класифікації шкільного віку і має теж відповідну літературу (це виявлено найбільше в дитячій періодиці, і журнали навіть так і звуться: «Першокласник», «Другокласник» то-що). Можливість такої дрібної диференціації пояснюється станом і цілою освіті і початкового навчання, що в Японії здавна обов'язкове й загальне, широко розгалужений і з усіх поглядів міцний державний освітній апарат, по-перше, по-друге, більша, ніж, наприклад, у нас, сталість шкільних груп і що до віку і що до підготованості в педагогічному процесі дозволяють запровадити таку дрібну диференціацію.

І по-друге: вже останніми часами в теорії япанської дитячої літератури почала панувати вузько-формалістична течія, що висуває примат форми над змістом у дитячій книжці, найбільшу увагу в творчості для дітей віддаючи культивуванню форми, щоб таким способом розвинути в дітей здатність сприймати й глибоко відчувати насамперед формальні елементи художнього твору.

Ще треба відзначити як-найширше використання в дитячій аудиторії світової не тільки дитячої та й загальної, надто класичної (навіть Данте й Шекспіра перероблено для дітей!) художньої літератури. Багато перекладено для дітей і з російської літератури, теж найбільше старої, починаючи мало не з Крилова та Хемніцера.

А загалом, хоч виставка являла тільки клаптик з того книжкового доробку, що з нього користується япанська дитина, а втім і цей клаптик дозволяє зробити висновок, що япанська буржуазна педагогіка справу використання такого могутнього чинника виховання, як художня книжка, поставила на високий і для нашої радянської педагогіки, на жаль, ще тимчасом недосяжний рівень.

ЮРІЙ ВУХНАЛЬ

ЛІТЕРАТУРНИЙ ЯРМАРОК

(Дружній шарж)

Вийшло перше число альманаху „Літературний ярмарок“. До участі в альманахові запрошено письменників різних напрямків.

(З газет)

Що, боже ти мій, господи! Чого немає на тому ярмарку! Колеса, скло, дьоготь, тютюн, ремінь, цибуля, крамарі всякі.. так що хоч би в кешені було рублів із тридцять, то й тоді б не закупив усього ярмарку.

(Із малоросійської комедії *). „Сорочинська ярмарка“. Н. Гоголь)

— А чому й насправді літературний ярмарок не організувати—тоді по редакціях бігати не треба було б.

(Зі слів одного літератора)

НА ЛІТПРОВІНЦІЇ

- Куди це ви, куме, так рано?
- У столицю, на літературний ярмарок.
- Що ж везете?
- Та лірики трохи наскріб, вінків п'ять сонетів сплів та й прози дещо набралосся.
- А по-чому ж воно, чувать, дають?
- Кажуть лірика по сім гривень за рядок, а за прозу дехто й по півтора кербулів за аркуш гребе. Ну, бувайте!
- Бувайте! Помагай біг—не продешевити!
- Спасибі!

НА ЯРМАРКУ

Прекрасно оздоблений, яскраво розмальований талановитими Петрицьким і Падалкою ярмарок шумів і закликав до себе.

Кого тільки тут і не було: футуристи, динамісти, імажиністи, романтики, реалісти, спіралісти, конструктивісти, натуралісти, вуспівці, плужани й «кустарі-одиначки».

Півколом—стрункою лавою вишикувались павільйони різних організацій і груп. Попереду всіх будівель красувався просторий павільйон акційного товариства на паях, колишніх співробітників «Вапліте».

Учтиві, досвідчені й солідні на позір, колишні ваплітяни продавали свою продукцію спокійно й прибутково.

*) „Салдацький патрет“. Гр. Квітка-Основ'яненко.

— Прошу, прошу—пардон,—з приємною готовною посмішкою зверталися вони:—Вам що—роман, повість? Можна! Не сумнівайтесь—за художність ручаємось. Мерсі, заходьте...

До павільйону колишніх ваплітян тулилася ятка під вивіскою ВУСПП—з grosбухами, касами й контористами. Ставний відповідальний секретар ВУСПП у дужим голосом, досить таки приємним,—ніби командувач, закликав покупців:

— Твори з пролетарською установкою, пролетарським світоглядом, пролетарсько-реалістичні, виконані під кутом постанов п'ятнадцятого з'їзду! Прошу—лише в нас!

Попліч вуспівської ятки стояв наметик київської філії—в ньому заправляли Б. Коваленко й А. Клоччя. Коваленко бубонів:

— Ідеологічно витримані статті, з цитатами з Плеханова й Бухарина...

Клоччя вигукував:

— Марксівські рецензії, власного виробу, оптом і в розницю на за-непадницькі твори! А також приймаємо замовлення! Ко-о-му? Навалісь!

Проти центральної вуспівської ятки розташував свою лавочку відомий скупщик В. Поліщук. Перехилившись через прилавок, він кричав:

— Вуспівська проза—опіум для читача, так сказав ще Плеханів. Читайте тільки геніяльні твори геніального конструктивіста, динамоспіраліста Валеріяна Поліщука—написані художньо й верлібром! Тільки в нас верлібр, кому верлібру—кому! По сім гривень за рядок! Е-е-ех! Кому?

Далі за павільйоном літературно-кустарно-кооперативного товариства «Плуг» — тяглися яточки й павільйончики «кустарів-одиначок» з скромними табличками: Літмайстерня «Своя праця» або «Твори власного виробу».

„БАРАХОЛКА“

Остеронь від центральних павільйонів тулилась, як і завжди, галаслива «барахолка».

Замість павільйонів і яток тут рясніли лотки з невеличкими вивісками, написаними од руки:

Роздрібна літторгівля Якова Миновича. Постачаємо вірші українською мовою до всіх революційних свят.

Мих. Шульга-Шульженко. Є вірші на всякі теми. Монополярно про Червону армію.

Продаж різних творів—за ідеологію ручаємось.

Ще здаля чути було вигуки:

— Хазяїне, скільки оце оповідання просить?

— Повилазило тобі, яке ж то оповідання, коли то повість! По сто віддам.

— А сім десятків не хочеш?

— Паняй далі—по вісімдесят уже давали!

— Так береш сімдесят?

— Катись, як за сімдесят віддавати, то краще сам читатиму.

— Ну й читай.

— І читатиму!

Серед натовпу вештався Петро Голота й тихо запрошував:

— Лірики рядочків двадцять не бажаєте? По тридцять отдам.

Покупці підозріло оглядали його й недовіжливо запитували:

— А ніде не друковано?

— Йй-бо, ніде...

— Не віриться щось... Хай тебе!.. Піддуриш,—бо щось дешево віддаєш...

Жваво йшла торгівля лише біля лотка Шульги-Шульженка, він ледве встигав одпускати покупців.

— Вам до Жовтневої революції? Багато? Рядочків двадцять? Можна, можна! А вам—до 8 березня? Є! На скільки зволите рядків? Кажете з установкою: участь жінки в культурному будівництві? Можна! Тільки за цей уже по гривеничку на рядок накиньте, бо самі ж знаєте,—темка! Вам якого? —Прощу, прощу!

Голоси вліталися в загальний потік шуму, і ярмарок гудів гомінко й стотонно...

І лише часом, з цього гомону виривалися різкі, поодинокі вигуки продавців літпродукції:

— Верлібр! Верлібр! Тільки в нас. Тільки в нас!

— Кому рецензії, кому?

— Вірші, вірші—навалісь.

— Лірика, лірика по полтинничку—підходь.

—————

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКА ХРОНІКА

Г - СЬКИЙ

ЩАСЛИВА ЗУСТРІЧ

Вже пройшло два дні перебування робітників Артемівщини в столиці. Ці два дні були присвячені музеям, театрам, розмовам... Всі надзвичайно втомлені. (Так мусило б бути). Та було не так. Почування того, що приїхали до Харкова, зустріч з письменниками—живими, такими які вони є в житті, простими, одвертими—вселяло бадьорість, зацікавлення тим, про що говорили, бачили, відчували...

— А я думав, що вони не такі прості, от як, наприклад, ми—прості люди,—каже мені делегат, старий шостидесятилітній робітник. Він здивований цим. Він письменника уявляв собі там, у шахті, біля варстату—якоюсь незвичайною людиною...

— Хіба б це ми при Миколці могли приїхати до вас, балакати, розпитувати, радіти з наших досягнень? Ніколи!

...Учора в театрі «Березіль» запросив їх т. Кулик від імени всіх письменників до Будинку Літератури ім. Блакитного. Він казав: «Ми просимо не гостей, а господарів—подивитися самим, що ми зробили за довгі роки нашої спільної з вами роботи»...

І вони прийшли... Всі прийшли...

Будинок Літератури не має великих кімнат. Його не розраховано на таку велику аудиторію. Було тісно. Але майже всі делегати знайшли собі місця. Вечір почався з того, що видавництва роздавали книжки та журнали делегатам.

Тут був «Молодняк», «УЖ», «Літературний ярмарок», «Гарт», дитячий журнал «Жовтень» і ще багато інш.

Всі делегати раділи, книжки замотували в газети, старанно впаковували.

В коридорах було влаштовано кіоски ДВУ, Книгоспілки, Українського Робітника. Робітників не задовольнила кількість книжок, що вони дістали в подарунок від видавництв. Вони купували на свої гроші твори Микитенка, Панча та багатьох інших. Їх зворушила ця зустріч з авторами. Це підтверджували й розмови з ними.

Т. Пилипенко відкрив збори, привітавши гостей-господарів.

Промова т. Андрія Хвилі з'ясувала делегатам історичну вагу їхнього приїзду до Харкова. Це перша зустріч робітників з працівниками на ниві

соціалістичної культури. Будинок Літератури не пам'ятає таких днів у своєму житті, щоб у його залах сиділо так багато робітників.

Далі, Іван Микитенко вітає від письменників. Він коротко з'ясовує робітникам головні моменти сьогодення літературного життя.

— Пролетарська література ще не має стовідсоткової робітничої тематики. Але дещо в цій галузі ми вже з успіхом зробили. «Повість наших днів» Петра Панча, «Кіт у чоботях» Миколи Хвильового, «Кучеряві дні» Івана Кириленка, поезії Володимира Сосюри, вашого земляка—це далеко не все, що можна було б назвати для ілюстрації. Це художні твори, в яких здебільшого змальовано вас, робітників Донбасу... Але цього замало. Ми здебільшого з села і тому ми мало знаємо робітниче життя. Та отакі зустрічі з вами з'ясувуть незрозуміле і покажуть небачене.

Тут же тов. Микитенко розповів про літературні угруповання, про те, кого вони об'єднують.

Почалися літературні виступи. Читав Майський, Шмигельський, Забіла, Кулик, Остап Вишня, Сосюра, В. Поліщук (останній використав і цю вечірку, щоб і серед робітників посіяти «глибокі, так би мовити, «ідеї» своєї індустріально-спіральної організації).

Доповіді й виступи викликали силу записок і запитань. На помості старі й молоді робітники, чоловіки й жінки, засмажені вогнем і димом донбасівці. Всі говорили про все, різними мовами, але одні виразні й конкретні думки.

— Ми дуже вдячні за теплу зустріч, ми дуже хочемо віддячити й вам такою ж зустріччю, але у нас—у заводі, в цеху, в шахтах. Ми запрошуємо вас від імені багатьох тисяч пролетарів одвідати нас. Щоб не лише ми, а всі робітники послушали вас. Ми даємо слово не тільки читати, а й розповсюджувати ваші думки, ідеї, твори.

За півгодини ми йшли з робітниками до їдальні. Вони жваво ділилися думками про все, своїми враженнями.

— Ну, що, як?—питаємо.

Коло мене робітник років 65 з великою білою бородою і з сивими густими бровами. Він говорить серйозно, повільно, не хапаючись.

— Не знаю як. Немає слів, щоб сказати все, що думаю. Багато років прожив, синів уже таких, як ви, маю, а такого ще не переживав. Пам'ятаю колись (давно було) Миколка проїздив повз нашу станцію. Усіх робітників вигнали мітлами вимітати йому дорогу, а він і не глянув, хто це так чисто вимів. А от на старості дожив я до того, що його, Миколу, мітлою вимели і з людьми науки розмовляємо по-братньому.

— А здорово написав Остап Вишня,—виголкнув другий, молодий робітник.—Я його майже усього перечитав. На курорті в Одесі як був, давали нам у книгарні читати. От сміха було!

— А що ви ще читали?—питаю.

— Та читав, тільки не пам'ятаю, що саме. Мало читав. От тепер читатиму. Ви помітили,—каже,—коли приїхали сюди, всі ми балакали ро-

сійською мовою. А тепер, гляньте, як українізувалися. Правда, збиваються, але все-таки говорять.

— Неправда, значить, що важка мова?

— Та чого ж важка!

І справді, більшість розмовляли українською мовою і майже вільно. Торохтів видзвонюючи трамвай. Минали будинки й вулиці. Увійшли до ідальні ХЦРК на вул. Свердлова. Вже все було наготовлено, чекали гостей. Посідали. Коло кожного столу письменники. Говорили про все: і про літературу, і про наше будівництво, і про житлову кризу...

— Ну, як вам подобається Будинок Промисловости?

— Хе-хе-хе! Хороша землянка. Хороша, нічого сказати.

Один робітник розвернув журнал «УЖ» і розглядав його. Я стежив за його обличчям. Раптом він засміявся і показав мені малюнка:

— Бачите оцю дівчину?

— Бачу,—відповів я, дивлячись на малюнок.

— Як же це вийшло, що дзеркало позад неї, вона обличчям до нас стоїть, і в дзеркалі її обличчя видно?—запитав усміхаючись він.

— Хо-хо-хо. Це фокус,—зареготали всі.

Мене це здивувало. Я придився і справді помітив, що художник безперечно помилився, малюючи. Але як цей робітник помітив цю помилку, бо ж ні я, ні інші не помітили її, проглядаючи раніш журнал.

— Хазайське око,—подумав я.

Дзвеніли тарілки. Всі вечеряли. З рук до рук передавали робітники портрети письменників, що вони їх за свої гроші дістали в кіоску.

— Оце Остап Вишня,—пояснюю я.

— Да, як живий,—каже робітник, всміхаючись і оглядаючи Павла Михайловича.

— А це Микитенко, Кулик, Сосюра, Панч, Тичина...

— От добре було б, якби ви до нас приїхали хоч на один місяць!

Я з'ясовую, що ніхто з письменників, звичайно, не погодиться їхати на місяць, та й не тільки не погодиться, а й не зможе. Всі зайняті.

— Ну, то хоч на групи розбийтеся і по черзі, по шість—сім день кожна група побудьте на Донбасі. Це просто необхідно,—що-хвилини повторюють робітники.

— Приїдемо... Побачимося ще й у вас.

Уже перша година. Завтра о восьмій ранку ешелон екскурсантів від'їждить знову до Донбасу. Поволі всі встають, сходяться, балакають, поки всі закінчать вечеряти...

— Ну, як я сьогодні висловлювався?—питає мене один.

— Прекрасно,—відповідаю,—прекрасно. Головне, що українською мовою.

— А ви думаєте, я на вітер говорив, що ми відняли власть у буржуїв?—Ми й культуру заберемо.

За кілька хвилин більшість робітників зникла в тумані вулиць, в напрямку до вокзалу.

Розійшлися не всі. Біля столу залишилися Микитенко, Кулик, Панч і ще дехто з письменників. Їх обступили робітники, що ще zostалися, давали їм книжки, що вони їх купили звечора, щоб письменники своєю рукою написали їм привітання або присвяту.

Багато книжок підписали.

— Та залишіть уже людей,—кричала на своїх товаришів жінка-робітниця.—І так перетомилася. А ви їм жити не даєте.

— Нічого. Витримають. Такі зустрічі бувають рідко. Треба ж на пам'ять нам щось залишити.

Письменники це підтверджували.

Довго ще не виходили з ідальні робітники. Вони сами називали письменників «бідними». Це тому, що вони підписали не один десяток книжок на згадку, на спомин.

ПРОЛЕТАРСЬКІ ПИСЬМЕННИКИ СЕРЕД ЧИТАЧІВ

(Допис з Артемівського)

Вечір... Морозно... Сніг біліє та виблискує проти місяця і рипить під ногами, ніби скаржиться, що розчавлюють його пухкі сніжинки.

Метуться люди по вулицях м. Артемівського, кудись поспішають. Але деякі з них повертають на Садову вулицю до Будинку Освіти, де відбудеться літературний вечір за участю гостей—пролетарських письменників.

Половина сьомої. В залі повно. Гамір чути вже в коридорі.

Невеличка зала охопила у своїх обіймах декілька сот людей, що напружено чекали виступу письменників.

З Харкова прибули: т. т. Кулик, Аркадій Любченко, Антін Дикий, Наталя Забіла та Ант. Шмигельський.

Першого промовця—письменника Кулика—зустріли гучними оплесками. Він виступив з широкою доповіддю про підсумки літературного руху на Україні.

Маленька зала, яка була переповнена представниками від різних організацій, як то: Кочегарки (орган місцевої окружної газети), Забоя (журнал Донбасу), літературних гуртків, літстудій та інш. З великим напруженням і задоволенням слухали більш як годину доповідь, де яскраво було висвітлено й ілюстровано фактами розвиток української пролетарської культури від Жовтня і досягнення її за останній рік; що твори наших молодих пролетарських письменників знаходять широкий відгук серед читачів; т. Кулик

також проаналізував ряд нових творів з української пролетарської літератури.

Після основної доповіді письменники читали свої твори, і аудиторія з великою увагою слухала їх.

Особливо гарне враження справило оповідання Аркадія Любченка—«Зяма».

В заключному слові, після відповідей на запитання, т. Кулик сказав:

— Цей наш приїзд письменників не є останній, але це не значить, що ми повинні зустрічатись особисто з читачами. Ні. Це значить, що ми будемо з вами, читачу, зустрічатись частіше в літературі. І дійсно так. Своім приїздом письменники зворушили читачів; читач—пролетарська маса—ще більше прагне до української пролетарської літератури, про що свідчить попит по книгозбірнях на українську літературу—сучасних письменників.

А прагнення читача до української сучасної літератури—це є найкращий відгук на їхні твори.

З привітанням від читачів та слухачів виступив лектор педтехникуму т. Долінський, який висловив щире подяку за приїзд письменників у широкі кола читачів. А також зазначив, що українська пролетарська література це не є щось видумане, а дійсність.

Залунали гучні оплески, і в залі загомоніли поміж собою слухачі:

— А як виразно Любченко читає—як артист...

— А Кулик! Як прочитав вірш «Ніагара», то так, ніби ти той водоспад бачиш перед собою...

...Слухачі, задоволені літературним вечором, розходяться...

Надворі холодно. Сніг біліє та виблискує проти місяця і рипить під ногами.

Давид Соколенко.

КИЇВ-«МОЛОДНЯК» У КОРСУНІ

18 і 19 грудня 1928 року на запрошення корсунського комсомолу відбулися літературні виступи. У виступі взяли участь т. т. Б. Коваленко, А. Клочья, П. Радченко, М. Шеремет, Д. Чепурний.

Перший виступ відбувся в загальному приміщенні, де було понад 500 чол. Після виступу обговорювали твори. Другий виступ відбувся серед робітників ливарного заводу підчас обідньої перерви.

Робітники уважно слухали й обіцяли, що вони будуть читати українську літературу.

Остання вечірка Київ-«Молодняка» відбулася серед студентів педагогічного технікуму ім. Шевченка.

Виявилось, що студенти цікавляться комсомольською літературою, бо активно обговорювали творчість київських та харківських «молодняківців». Зупинялись також на журналові «Молодняк».

СТУДЕНТИ ПРО «МІСТО» В. ПІДМОГИЛЬНОГО

Студенти пильно стежать за сучасним літературним життям і дають гостру відсіч всіляким ухилам від генеральної лінії нашого будівництва.

Саме під таким поглядом пройшов диспут про «Місто», роман В. Підмогильного, організований рецензентським гуртком центрального клубу пролетстуду (Харків) 12-I-29 р.

Майже всі промовці зазначали, що автор подав не радянське місто, а лише його неп-

манську частину; не інтелігенцію, а богему. Потрапивши до міста, герой роману побачив лише непманів, пивні, повій то-що. Подиху соціалістичного будівництва в романі не відчувається зовсім.

Про головну постать в романі—Степана Радченка—селянина, що йде до міста вчитися у ВИШ'ї, більшість промовців казали, що Підмогильний подав тут тип зовсім чужий радянському студентству. Радченків безмежний індивідуалізм, намагання його поставити себе завжди на першій місці, ставлення до жінок—все це гостро засудили студенти, Радченко, що його автор атестує як неможливого, в дійсності є типовий міщанин.

Як на ґрунтовну хибу твору, вказувало й на те, що в романі не подано позитивних типів. З цього, цілком правдиво, робили висновок, що Підмогильний стоїть не на позиції самокритики з середини, а на платформі критики зовні і до того ж критики дуже злісної. Радченко не бачить в місті нічого, крім вітрин, крамниць та міщанства; пролетарського міста він не знає. Розчарувавшись, він постановляє собі втекти на село, але ж згодом лишається в місті. Чому? Письменник мотивує це зустріччю з балериною Ритою. Це також зустріло гостре засудження.

Ідея незамирюючого протиріччя між містом та селом, що її проводить Підмогильний в цій творі, є цілком чужа, ворожа нам ідея; від цього тхне певним ухилом, який можна назвати навіть антирадянським.

З позитивних моментів указувало лише на добірну, запашну мову автора.

Загальне ставлення студентства до цього твору добре підсумував один промовець, сказавши:

— «Місто» є чужа повість про чужих людей.

Лесь К-ський.

СЕРЕД КНИЖОК ТА ЖУРНАЛІВ

ОЛ. ДОНЧЕНКО

НЕПРИЄМНИЙ ДИСОНАНС

(З приводу збірки поезій Л. Піонтек „Тихим дисонансом“. Державне Видавництво України.
Стор. 22. Ціна 30 коп.).

Можна було б нічого не говорити про цю убогу, навіть на загальному сірому тлі нашої поезії, книжечку. Належну оцінку їй певно відразу зробили читачі, до того ж очевидне її убозство й безпорадність яскраво промовляють самі за себе. Можна було б хіба тільки вилаяти видавництво, що витрачає кошти й дорогий папір на подібні «твори». Але ж не це змушує нас виступити з деякими зауваженнями.

В № 2-му журналу «Гарт» за 1928 р. на цю саму книжечку поетичних вправ Л. Піонтек уміщено рецензію якогось початкуючого критика Р. Гента. З відповідною грацією автор рецензії, м'яко висловлюючись, чемно вітає поетку з таким досягненням на літфронті, як її поезії. Не кажучи вже про те, яку ведмежу послугу він робить самій авторці, вихвалюючи її слабкі вірші, невідомий Р. Гент вводить у прикру помилку читача, що, довірившись Гентовому «сладкопенію» купить книжечку Л. Піонтек. Розчарування прийде негайно, а з ним і соковита лайка на адресу рецензента, видавництва та автора.

Щиро, з почуттям кланяється Р. Гент. Слухайте: «Справді бо: нам тяжко буде назвати якусь іншу книжку будь-якого молодого поета (чи поетки), де б так міцно спліталися мотиви революційні й особливі. В цьому розумінні книжечка Л. Піонтек є один із небагатьох у нашій літературі прикладів».

Найкраще це «сплетіння» мотивів виявилось в Л. Піонтек у вірші «Безсоння», якого, до речі, наводить сам Р. Гент. Ось уривок:

На столі ще твої лілеї:
Хтось сказав: вони—символ мене; (!)
А я знаю: так, як до неї,
Ти до мене не спалахнеш.
І знову пленум Комінтерну,
А я ще й досі не в партії...
Але я пройшла головн inferno,
І ти можеш мене кохати.

Міцно сплітаються мотиви революційні й особисті? Міцно, міцніше не треба. Дуже добре, що це воно так є у Л. Піонтек. Але... як це висловлено? Р. Гент даремно запевнятиме читача, що це поезія. Жодних емоцій такі рядки ні в кого не викличуть, навіть у їхнього автора.

А ось інший уривок (з віршу «Гук-Ван-Голянд»), де також «особисті почуття міцно сплітаються з революційними». (Цей уривок теж цитує Р. Гент):

Стискається серце в тузі,
Розсік пільму маяк.
Коханий, Червоний Союзе,
Навік я твоя...

Що це за наївне, незграбне признание в коханні?

Цей вірш, безперечно, належить до типу таких, що їх десятками одержує що-дня кожна порядна редакція, напр.:

Ми всіх побили буржуїв,
Що кров із нас пили.
Прогнали ми катів,
І всі в комуні зажили.

Що ми побили буржуїв—це факт, якого ніхто не заперечує, але це не значить, що подібні «вірші» треба друкувати. У всякому разі, вони ніяк не можуть говорити за поетичний хист авторів, навіть не подають надії на те, що автор колись «виросе» і стане таки справжнім поетом.

Що ж це є—оце зворушливе поєднання Комінтерну і «твоїх лілей на столі», що вони—«с и м в о л м е н е»? Чи не є це звичайнісіньке міщанство, а не сплетіння «особистих мотивів із революційними»? Невже цього не розуміє Р. Гент, захоплено кадячи із своєї критичної каділльниці. Що ж це є в такому разі? Замазування очей читачеві чи щось інше?

А може досить згадати в творові тричі Комінтерн, і для Гента такий твір уже здаватиметься пролетарським? Не завжди воно так буває, шановний Р. Генте, не завжди...

Розглядаючи формальний бік поезії Л. Піонтек, той же Гент каже: «У збірочці єсть цікаві алітерації, асонанси, неповні рими... характерні для книжки... роблять її обличчя оригінальним. «Цікаві та оригінальні алітерації» автор наводить такі: «Стамбулійського—близько», «коліс-безслізно», «перенапружено—дружно»... та інші.

До речі, можна сюди додати ще таку «неповну риму», про яку чомусь не згадать. Р. Гент: «партії—кохати» в одній із наведених вище поезій Л. Піонтек. Не знаємо, може вони для Гента й справді здаються такими цікавими й оригінальними, але ми звемо подібні «асонанси» просто неохайною роботою над віршем, і з свого боку пропонуємо завести до арсеналу авторки «Тихим дисонансом» ще такі асонанси: «Л. Піонтек—Іван Гонга», «Р. Гент—літпортрет», «Тихим дисонансом—прекрасно». Запевняємо, що наші асонанси не гірші від Піонтековських.

Але зрештою можна було б оглухнути, осліпнути і не запримітити навіть соловейкового співу і кадильниці Р. Гента. Та в збірці поезій Л. Піонтек є ще таке щось, про віщо мовчати не можна.

Треба сказати, що твори Л. Піонтек написані, м'яко висловлюючись, трохи під впливом поета І. Каганова. Ви здивовані? Ви ніколи не чули про такого поета? А втім, ви маєте рацію. Треба сказати, що поет цей невідомий і друкувався він гай-гай, цілих дванадцять років тому, аж у 1917 році, в одному провінційальному виданні.

Ви хочете знати назву цього видання, його напрямок, тираж і т. п. Будь ласка, ваше бажання цілком законне. Отже маєте. Назва видання— «Кружокъ поетовъ» (орфографію лишаю, як в оригіналі) «Стихи учащихся Лубенскихъ гимназий». Друкувалося в Лубнях у «Типографіи И. І. Погорилидера». Тираж не зазначено. Очевидно—необмежений. Напрямок видання ви легко можете зрозуміти хоча б із таких рядків, що є в цьому збірничкові:

Осеннія скрипки.

Какъ снова все пусто и мрачно кругомъ,
Увяли надежды, угасли улыбки...
И только въ тоскливомъ молчаньи немомъ
Звучать одиноко осеннія скрипки.

Або ось із іншого віршу:

Что-то ноетъ во мне такъ болезненно-зло,
И полно мое сердце тоскою...

Оттого ли, что горе нежданно пришло
И царитъ надъ родною землею—
Что-то ноетъ во мне такъ болезненно-зло,
И полно мое сердце тоскою...

Яке це горе у 1917 році прийшло до автора цих рядків і «царит» над «родною землею»—догадатись можна легко. З цих рядків можна зрозуміти і весь напрямок збірничка «Кружокъ поетовъ».

Так от, є в цьому «Кружке» і вірші поета І. Каганова, під вплив якого так несподівано потрапила Л. Піонтек. Єсть у Каганова вірш, що ми наводимо його тут цілком:

Бессонница.

Когда ко мне рукой притронется
другимъ незримая печаль—
ты вновь придешь ко мне, бессонница,
и сна тогда не будет жаль.
И кто-то ласково наклонится
къ моимъ несомкнутымъ очамъ...
Я буду радъ тебе, бессонница,
твоимъ замедленнымъ шагамъ.

Для порівняння візьмемо вірш Л. Піонтек із її збірочки.

Годинник і безсоння.

Знову ласково нахилиться
Наді мною сіре безсоння,
Знову годинника милиця
Вистука час двудзвонно.
І тому, що з кожним стуком
Наближається час комуни,
Я радію безсоння звукам
І стримую нервів буруни.

Чи не правда, як міцно «вплинув» на Л. Піонтек поет І. Каганов? Надзвичайний «вплив»! Навіть назви у віршах подібні... Але тривайте. Під цим віршем у Л. Піонтек є примітка петитом: «В ніч хорости 1923 р.».

Тут уже ми побиті. Примітка все пояснює. Ясно, що може трапитись, коли хвора людина почне вірші писати. Тут можуть з'явитися впливи не то що І. Каганова, а самого Генріха Гайне, Бодлера, а то й Маяковського.

Та дуже шкода, що «вплив», який позначається на цитованому вірші, зовсім не випадковий. Ми читаємо інші поезії І. Піонтек, під якими, до речі, немає поміток про авторову хорість. Отже—знов таки з «Тихого дисонансу» (стор. 5). Цим віршем, що ним Л. Піонтек починає свою збірку, особливо захоплюється в своїй рецензії Р. Гент.

Я узор майбутнього витчу:
Він, Далекі, буде для вас—
Там буде червона нитка,
Як кохання перший час.
Там буде і сіра нитка—
Дитина безсонних ночів,
Коли я відчула раптом
Боротьбу нашу ще болючіш.
Я узор майбутнього витчу:
Він, Далекі, буде для вас—
То буде остання спроба
В останній час.

А тепер, будь ласка, ось вірш І. Каганова:

Я узоръ причудливый вытку,
И въ немъ должна будетъ лечь
Слѣпительно-яркою ниткой
Вся радостность нашихъ встрѣчъ.
Въ немъ сѣря будутъ нитки—
Безнадежность, тоска ночей...
И черныя—мрачность событий,
Когда я понялъ — «ничей».
Я узоръ причудливый вытку,
Онъ, любимая, будетъ для Васъ.
Это будетъ послѣдней попыткой—
В послѣдній час.

Далі вже йти нікуди. «Вплив» І. Каганова на Л. Піонтек, як ви бачите, стільки сильний, що більше скидається на переклад, аніж на вплив. Гарзд, але ж як зветься переклад без зазначення автора і джерела (та ще й такий незграбно-точний)? Ми питаємо, як зветься те явище, коли автор видає переклади чужих авторів за свої власні, оригінальні твори?

Ви знаєте, як це зветься. Це є справжній стовідсотковий плагіат, і ніяка ідеологія тут не допоможе авторові: ні «червона нитка», ні «узор майбутнього», ні інші махінації з заміною одного слова на інше—революційне.

Однак підемо далі. Виявляється, що не тільки один І. Каганов мав честь «впливати» на творчість Л. Піонтек. У тому ж таки збірничкові «Кружок поетовъ» надрукував свої поезії і поет Л. Товстік. Поет, треба сказати, далеко не першорядний, навіть не третьорядний. А ще певніше—і поетом хто-зна чи можна його назвати. Друкував свої вірші в «Кружке поетовъ» і не знав-не-відав, бідолага, що колись буде «впливати» своєю творчістю на поезію члена ВУСПП—Л. Піонтек.

Але давайте факти, факти... Будь ласка. Ось вірш Л. Товстіка.

М а р т ь.

Въ этотъ мартовскій вечеръ все полно весенней печали,
Все груститъ.

И о чемъ-то красивомъ и нѣжномъ снѣга зашептали.
Тише... Слушай... Зимою они устали эту пѣсню таить.
Окрылилась душа.... Потянула загадка

пожелтѣвшихъ дорогъ.

Захотѣлося дали томительно-сладко.

О, скорей бы уйти навсегда, безъ оглядки,

Чтобъ никто о быломъ мнѣ напомнить не могъ.

Як бачите, у цьому віршові дуже довгі рядки. Та «перекладаючи» Л. Піонтек їх трохи скоротила. Але, пробачте: ми кажемо—«перекладаючи». Може ми помилились—у Л. Піонтек ніде ні слова про переклад. Отже ми наведемо цілком оригінальний, самостійний, власний твір авторки «Тихим дисонансом».

Я п о р в у.

У цей вечір весняний
Все вже повне солодкої туги,
Набирається сил все порвать,
І про віщось нове і незнане
Сніги заспівали.
Слухай:

Зимою вони мовчали

І втомилися пісню ховать.

Вже прив'яли сніги. Мене вабить знесилля

Цих поживклих доріг,—

Я порву все старе і неміле—
Кину до ніг.

Вам усе ясно? Чи помітили ви деяку «неточність» «перекладу»? Ну от, наприклад, у Товстіка було так: «зимою они устали», а в Л. Піонтек «зимою вони мовчали». Потім Л. Піонтек трохи не додержала «точности» «перекладу», стромляючи до вірша зайвий рядок, а саме: «Набирається сил все порвать».

А в тім, досить. Ви вже певно зробили деякі висновки про книжечку «Тихим дисонансом». Як бачите, солодко вихвалюючи Л. Піонтек, критик із «Гарту» Р. Гент вихваляв тим самим якихось І. Каганова та Л. Товстік—двох невідомих «учащихся Лубенских гимназий». Ах, яка досада! Надзвичайна досада! Такий, можна сказати, дитирамб, і не на ту адресу... Та й ДВУ ж дуже шкода. Видавало, так би мовити, поезії Л. Піонтек, а видало «самоупражнення» Каганова та Товстік. Таким чином збірка «Тихим дисонансом» справді зазвучала дисонансом, і досить таки неприємним у нашій сьогоднішній поезії.

Закінчити я хотів би запитанням. Зі мною мабуть погодяться, що «впливи» на автора «Тихим дисонансом», які я наводив вище, звуть плагіатом. А як назвати оте «пристосовання» віршів гимназиста Каганова до сучасного, оту заміну окремих міщанських слів і висловів—революційними?

Одна справа, коли це роблять наші редактори й педагоги, переробляючи й пристосовуючи до сучасних вимог, скажемо, «Пригоди Тома Соєра», але цілком інша річ, коли це робить поет, коли він видає ці рядки за щирі свої почування, що йдуть йому ніби-то просто від серця. Як називати оцю фальсифікацію почуття? Як?

ВЛ. ЮРЕЗАНСКИЙ. Костри. Повести. ДВУ. 334 стор. Ціна 2 крб. 75 к. 1929 р.

Володимир Юрезанський—письменник, що не лише живе й працює на Україні. Його можна зарахувати до великої групи сучасних українських письменників, хоч і пише він російською мовою. Багато творів Юрезанського перекладено українською мовою, тому він користується незмінними симпатіями українського й руського читача.

Переважна більшість його творів присвячена Україні, її історії, сучасності, а найбільше пише Юрезанський про селянство. Українська тематика, її ліричний краєвид, трагічне минуле знаходять у ньому гарячого, хоч і скупого співця.

«Костри»—твір не новий. Цю книжку складено з двох, уже виданих, повістей: «Исчезнувшее село» і «Зарево над полями». Правда, думка видати ці повісті в одній книжці—вірна, бо хоч у цих повістях описані різні часи, але мотив їхній однаковий:

повстала селянська стихія, що масовим терором, вбивствами й «червоним півнем» відповідає на непосильний гніт поміщиків.

В «Исчезнувшем селе» Юрезанський майстерно передає зворушливу історію села Турбаїв, що задумало повернути свою минулу козацьку волю і звільнитись з-під гніту поміщиків Базилевських.

Користуючись історичним фактом—відвідини царицею Катериною 1787 р. наново завойованих земель—Новоросії і Таврії,—автор на розкішнім тлі палацової пишноти й коронованої розпусти розгортає жахливу картину деспотизму, свавілля намісників і безпосередніх хазяїв—поміщиків над селянами.

І хоч формально Турбаї, як козацьке село, і мали право на волю, але й місцева й центральна влада, з цілком зрозумілих причин, держала руку поміщиків.

Ця героїчна й несподівана для одної сторони боротьба і призвела до дикунського

знищення села Турбаїв, щоб «не быть на этом месте никакому жилью, по причине обгарения оною кровью».

«Щоб передбачити майбутнє, треба вивчити минуле»—каже мудре прислів'я. От чому з таким болючим інтересом читається ця епопея про своєрідну громадянську війну, що розгорнулась у широких, але все ж обмежених володіннях братів Базилевських, наприкінці XVIII сторіччя, під час царювання Катерини II, «великої» цариці і шляхи.

Обтяживши початок повісті альковними пригодами цариці, палацовими інтригами, автор пізніше виправляє помилку і переносить центр ваги повісті на непомітних, але стійких героїв—селян, на їхній тяжкий і темний побут.

Користуючись простим (навіть безстороннім, а це не дуже бажано) способом писання, додержуючись історичної правди в датах, місцевості, іменах, в описові обставин—Юрезанський дає в результаті гарну повість, побудовану на міцнім сюжетнім ґрунті, оздоблену улюбленим автором відступами. В повісті автор нагромаджує окремі побутові малюнки, легенди, думи, факти, другорядні випадки й пригоди, характерні міцному й соковитому письменникові руського побуту—Лескову.

Жорстокість селян, що виявилась в убивствах і катуванні своїх панів, за автором є не просто дикунство, а вимушений вчинок, необхідний, хоч і жорсткий рефлекс на всі ті муки, горе й незаслужені образи, що спіткали це село. Правда, картини мучительства, знущання, вбивства, самогубства, бійки, якогось безоглядного первісного звірства, автор малює широко й охоче, знаходячи для їх замалювання відповідні слова й образи.

Таке незаслужене прихильне ставлення Юрезанського до всього похмурого, патологічного, майже неприродного, можна побачити і в інших його творах. Чи не тому Юрезанський і зупиняється на трагічних фактах—історичних і сучасних. Той, хто не знає історії України, навіть з сухого викладу підручника, охоче почитає цю повість, а хто знає—оцінить правильний історичний образ, влучно й виразно змальованих героїв—і видуманих і невидуманих. Навіть Катерині II, що за стандартом мусить бути жорстока, розпусна, автор додав декілька вірних рисок, набутих уже під старість: до-

бротливість, легковажність і заспокоєність. Потьомкін показаний хоч епізодично, але досить виразно: від розумного дипломата—до хитрого азіята. Кожний тип з довгої низки учасників, що брали участь у кривавому епізоді села Турбаїв—особливо Павлушка, Устя, обидва Базилевські, Коробка—не схема з відповідною кількістю гарних і поганих якостей, а живий образ, із кісток і м'яса, постать і особа—чутлива й зрозуміла.

Можна пожаліти, що В. Юрезанський, покірно йдучи за традицією, надто захопився альковними пригодами Катерини, а для цього потрібно було ввести зайві епізоди, як епізод зустрічі (не зовсім зрозумілої) Івана Базилевського з царицею й інш.

Друга повість цієї книжки «Зарево над полями»—менша обсягом, та й значіння, хоч і подібна до першої своїм настановленням, загальним настроєм і навіть селянським і поміщицьким типажем.

Але в першій повісті—це окремі, самостійно скомпонована річ, то «Зарево над полями»—сюжетно аморфна повість без міцного кістяка й привабливості.

І тут і там—селянські бунти, пожежі, розгрома й розпрати; тут і там—нічим не виправдана урядом жорстокість, нестатки й бідність селянства.

Але в першій повісті—це частини одного великого цілого, а в другій—це окремі, самостійні шматки, злитовані випадковою постаттю—хлопчиком Петьюкою. Навіть яскравий, інтересний епізод врятування Семидуба здається окремим випадком.

Маніра авторова, його від'ємні й додатні сторони позначені і в цій річі. Тут ми бачимо багатство побутових малюнків, окремих деталей, знання того, що описується, справжні люди, а не люди з приліпленими етикетками, і в той же час непотрібне нагромадження найяскравіших жорстокостей, що, мабуть, переслідують автора.

Вміщуючи ці твори, автор нареште підкреслив звязок між історичними повстаннями, що про них уже оповідають легендами, і ще недавніми селянськими бунтами проти поміщиків «в тот огромный (1905 р. І. К.) год, шедший по Черниговской земле дымом, кровью, нагайками и огнем восстанний»,—що привів до переможного 17-го року.

Варто зупинитися окремо на писанні автора; його мова—обережна, культурна, не за-

смічена випадковими слівцями, багата на прикметника, іноді пишна й квітчаста—переконуючи діє на читача. Тому автор і не шкодує тавтологій для визначення речей, людей, краєвидів, обставин, конкретних і абстрактних положень. Ось кілька зразків.

«Вставали зори над Турбаями, осень перешла в зиму, хорошие зимние дни сменялись длинными весенними, и в роше за Хоролом на старом ольшаннике дико загряяли тучи ворон и грачей. Нерадостно, глухо шла смена тревожных вечеров и утр. Зори были нестерпимо алы—к ветрам. Крикливый чёрный вороний грай—к напастям. И ветры, действительно, шумели и выли в полях с неостановимой дикостью гулко і страшно».

(Стор. 105, курсив мій—І. К.).

«Дожди в то лето были теплые, крупные, прямые; лес вдруг начинал шуметь радостным, щедрым, растущим шумом; трепетала от сыпких, водяных нитей листва» і т. і. (Стор. 237).

«Вигура бесился, кипел, неистовствовал... Конь под ним плясал, прыгал, приседал на задние ноги и, задерганный поводьями, ронял с удил на дорогу шапки белой пушистой пены».

(Стор. 288).

І таких місць багато... Загалом—гарна, потрібна, особливо для юнацтва, книжка, до того ж гарно видана, а це вже добра відзнака поліпшення якості продукції технічного відділу Держвидаву України.

І. Кісельов.

ІВАН КОВТУН. Яструби. Роман. Книгоспілка. 1929 р. Тираж 4.000. Стор. 107. Ціна 1 карб.

Роман І. Ковтуна належить до літератури авантюристської, чи, так званої детективної. Зміст твору коротко можна переказати так.

В якійсь окрузі нахабно, настирливо, систематично проводить свою діяльність уголовна (на початку) банда. В наш час—час відродження села, заснування колгоспів, комун, зросту сільських споживчих товариств. Особливо чомусь розперезалась ця банда в Байталівському районі цієї якоїсь округи. Начальник райміліції Гаркавенко (він же головний персонаж роману) бореться з бандою і за допомогою секретаря комсомольського осередка Васі, якого він рятує від

смерти, нарешті викриває і ліквідує банду. Характерні моменти в роботі банди: душити людей мотузкою і цуркою, і листуватися шифрованими цидулками. Правда, нарешті виясняється, що банда мала політичні контрреволюційні завдання й політичне обличчя.

Отже, що до сюжетної побудови та композиції, твір не дуже складний; «інтрига» в ньому проходить не занадто заплутана, не особливо мудра, хоч певне наростання дії є, і до кінця книжки увага і цікавість до «розв'язки» все збільшується.

Твір романом (у правдивішому розумінні цього слова), хоч би й авантурним—назвати не можна. Не тому, що події роману розгортаються на такому вузькому тлі, що це—як хтось із читачів жартуючи казав—«роман у районному масштабі», бо не кожному прозовому річ «світового масштабу» можна назвати романом (чи поемою, як от «Європа на вулкані» В. Поліщука). Тому, що роману І. Ковтуна бракує не то що будь-якої типізації героїв, але навіть докладної художньої характеристики їх. Може для авантурної прозової речі і не обов'язкова така типізація, як для психологічної, чи що, але ж той мінімум деталізування, типізації героїв, що дає можливість відрізнити одно ім'я в книжці від другого—мусить бути у кожному прозовому творі. У І. Ковтуна в більшості випадків навіть цього мінімуму немає. Так пролітають перед читачем «неоформлені», неясні, без обличчя—Ольга Максимівна, Халія, рудий яєшник, ще кілька злодіїв та навіть сам головний герой—начміліції Гаркавенко. Живі, іноді навіть цілком живі—Вася, Гаврик Рямський.

Так само шкодить «Яструбам» взагалі якесь поверхове мотивування подій, опис деталей художніх—навіть хапливе якесь і трохи хаотичне розгортання і наростання дії.

Ця хаотичність у матеріалі твору відбивається ще й на тому, що автор робить часом майже непомітні розриви в будові твору, невдало, невмотивовано, ніби навіть якось не уважно переходячи від однієї групи персонажів до другої (ворожої). Хоч треба визнати, що особливих композиційних розривів у нього немає.

Твір І. Ковтуна що до художньої якості також не рівномірний, не однаковий. Одні частини його сильніші й хоч трохи зафарблені емоційно, чи просто настроєво, інші—більше скидаються на публіцистику. Це до-

водить, що і в авантурному, чи детективному романі не треба забувати про елементи художності прозового твору. Бо й тут самою «інтригою» не візьмеш читача, особливо, коли та «інтрига» не така вже складна і не цілком, часом, виправдана.

Такий «розділ» у книжці, як от «За що Халява вилаяв індустріалізацію» — гарна, ми б сказали, цілком художня агітка за машинізацію сільського господарства, коли взяти її окремо. Власне, такі місця в романі трохи прикрашують твір.

Діалог у І. Ковтуна також не однаковий. Іноді він удається автору (іронія, дотеп), а більше—якийсь роблений, монотонно неваріантний, для всіх героїв спільний.

Твір розробляє тему боротьби за молоді паростки радянського будівництва на селі з ворогами політичними, що прикривають свою роботу діяльністю уголовного характеру. Розроблений твір по схемі боротьби двох замаскованих, добре організованих сил,—отже тут велика доза шерлок-холмщини.

Позитивне в цій книжці те, що автор бере тему з ділянки нашої сучасності, одну з болячок її і зацікавлює читача болючою проблемою, поки-що, хоч би «одного району». А тим більше, що «Яструби» читаються з цікавістю, і коли б це не була річ трохи поверхова, недороблена художньо, вона мала б безперечно далеко більше громадське значення.

Та й у такому вигляді читача свого вона матиме.

І. Райд.

И. М. ГРЕВС. История одной любви. Вид. «Современные проблемы». Стр. 369. Ціна 2 карб. 80 коп.

Всупереч законові політекономії, що попит викликає пропонування, мемуарна література викликала попит у читача своєю великою кількістю. Ще підчас світової війни, а особливо по її закінченню, численні сановники, що залишилися поза службою, генерали, королі і прем'єр-міністри, послі і таємні агенти пішли за цією модою і почали фабрикувати свої спогади, по дорозі зачіпаючи один одного різними інсинуаціями і складаючи один на одного провини за міжнародною бойню.

Деякі часно, інші користуючись розгартієм, викривали дії дворів, штабів, посольств, урядів, усіх тих високих місць, де

брехня і маскіровка, інтриги і підкуп користувались узаконеним правом. У нас, після громадянської війни, до спогадів імператорського минулого приєднались скороминучі політичні діячі, що впливали на поверхню—генерали й атамани, соціалісти і придворні дами, зрадники й ренегати-проводирі,—одно слово, всі, хто тільки міг, або мав сміливість могли постачати публіці щось пікантне.

Відділя, правда, не треба робити висновку, що вся мемуарна література гідна лише уваги читачів певного контингенту, багато бо її придалося до вивчення минулого, до висвітлення складної ситуації перших днів революції, особливо лютневої. Велику послугу зробили старі запальні робітники, що по-новому висвітлювали історію робітничого руху.

Коли публіка до пікантного охолола, тоді почали вивчати життя просто великих людей, головно діячів мистецтва, і частково науки.

На Заході нова форма письменства—біографічний роман—посів у літературі поважне й почесне місце. Романи про Бальзака, Дангона, Жорж-Занд, Шопена і др. сипались як з мішка.

У нас теж знайшлися щирі прихильники цієї форми. Цікаві й виключні своєю художньою цінністю романи Юрія Тинянова «Кюхля»—про декабристів Кюхельбєкера, про Грибоедова, роман Вік. Шкловського, що оце тепер друкується, незчисленні книги про Пушкіна, Лермонтова (спогади Сушкової), про Чехова, Достоевського, Горького й інш. І нарешті гарні видання Академія перекладані спогади Авдотї Панаєвої, Панаєва, Григоровича, Ковалевського, згаданої вже Сушкової—свідчить про значний успіх цієї нової форми в літературі—біографічний роман, або мемуарні записки, щоденники чи монографії—у читачів.

У нас на Україні про Шевченка пишуть аж два поважних літературознавці. Майбутнє покаже, як вони зуміють показати цю велетенську, талановиту постать.

Відавши, може більше ніж треба було, уваги появі мемуарної літератури і відзначивши, що поряд з творами поважними і вишуканими є також багато дечого макулатурного, написаного, щоб спекулювати на загостренні інтересу в читача до інтимного, особистого життя померлих велетнів думки й мистецтва—перейду до рецензування книжки І. Гревса, яку присвячено, ще до цього часу остаточно не з'ясованим, взаєминам фран-

цузької співачки Поліни Віардо й російсько-го класика І. Тургенєва.

Обіцяючи в передмові до другого видання показати «трагедію кохання, трагедію творчості, трагедію вітчизни і трагедію світогляду», автор не показав ані одної трагедії, не дав відчуття розладу (якщо він був) Тургенєва з матір'ю за те, що вона жорстоко ставилась до селян, хоч це і не заважало Тургенєву користуватися потом і кров'ю тих же селян, щоб по-панському безтурботно жити й постійно їздити за коханою жінкою.

Користуючись з невеликої кореспонденції (значна частина переписки ще не оголошена, бо знаходиться у спадкоємців Поліни Віардо. Над цією перепискою тепер працює французький учений Мазон) і оперуючи майже виключно логічними уявленнями, здогадками, будуючи свою книгу скоріше логічно, аніж біографічно, він навіть свою основну тему—трагедію кохання—розвинув неправильно, бо ідеалізував і Тургенєва, і Віардо, і їхні відносини.

Зовсім не потрібно придивлятися і дослухатися пльоток, що оточували все життя цього інтересного письменника, що його передова громадськість того часу і возносила і кляла,—але бути безстороннім потрібно.

А коли так, то багато негативного можна було знайти і в Тургенєва, а особливо у

Віардо, знаємо бо, що ця ідеалізована автором особа скористувалась з багатющою бібліотеки Тургенєва для матеріальних вигод, розпродавши її. Нарешті, знищивши свою переписку з Тургенєвим, вона теж не прислужилась історії літератури.

Книжка з усіх поглядів не цікава, нудна, без потрібних предпосилок і висновків. Мова квола, незграбна, іноді ідеалістична, трохи застаріла. Поняття теж не зовсім сучасні.

Топтання на одному місці, нанизування різних деталей, неперекональна мотивація і вільні психологічні узагальнення зводять цінність книги й інтерес читачької маси до неї—на нівець.

І даремно ремствує автор у передмові, що «вона (книга) викликала, скільки мені відомо, мало рецензій, а небагато тих, що я їх бачив, неприхильно ставляться до неї... Жодний спеціаліст-історик літератури не відгукнувся на мою спробу».

І добре зробили. Бо за що, справді, сприяти поспіху нудної книжки про великого російського письменника, книжки, що ґрунтується на науковому матеріалі невисокої вартості, натомість пересипана пікантним матеріалом од себе.

А догадкам ми не дуже-то віримо, особливо, коли вони висловлені надто суб'єктивно.

Ол. Посадов.

КНИЖКИ ТА ЖУРНАЛИ, НАДІСЛАНІ ДО РЕДАКЦІЇ

Нова Білорусь. Літературний альманах. ДВУ. 1929 р. Ціна 3 карб.

Десять років української літератури. А. Лейтес і М. Яшек. ДВУ. 1928 р. Том І. Ціна 5 карб. Том ІІ. Ціна 4 карб. 50 коп.

Покоси. Ол. Ведміцький. Поезії. ДВУ. 1928 р. Стор. 90. Ціна 90 коп.

Митька. Сибіряк Вас. Матвієв. 1928 р. ДВУ. Ціна 1 карб. 80 коп.

Червоний Шлях № 12. 1928 р. ДВУ. Ціна 1 карб. 80 коп.

Життя й Революція № 12. 1928 р. ДВУ. Ціна 1 карб.

Гарт № 12. 1928 р. ДВУ.

Плуг № 12, 1928 р. «Плужанин». Ц. 50 коп.

Фото для всіх № 4 і № 5, 1928 р. Вил. «Роб. Газета Пролетар». Ціна 50 коп.

Студент Революції № 9, 1928 р.

Полымя № 10. Білоруський журнал літератури, політики, економіки, історії. 1928 р. БДВ. Менськ. Ціна 1 карб. 25 коп.

Маладняк № 12, 1928 р. Менськ. БДВ. Ціна 40 коп.

Культура № 11—12, 1928 р. № 1, 1929 р. Львів. Ціна 1 злот.

Світло № 1, 1929 р. Популярно-науковий літературний журнал-місячник. Нью-Йорк. Ціна 25 цент.

Світло Молоди № 1, 1929 р. Журнал-місячник для молоді. Канада. Вінніпег. Ціна 5 центів.

ОД РЕДАКЦІЇ. В № 12 н. журналу з технічних причин трапилась помилка. На 72 стор. 4 рядок знизу надруковано—і *руського ВУСППу*, і «Молодняка», треба читати—і *ВУСППу* і «Молодняка».

З М І С Т

	Стор.
Ів. Гончаренко—Домни (Із циклу „Дніпропетровське“) Поезії.	3
Євген Фомин—Сповідь	4
Вас. Еллан (Блакитний)—Книжка життя. * *	7
Сорока Ол.—* *	8
Ада Негрі—* *	9
С. Єсенін—Балада про 26	10
Олесь Донченко—Дим над Яругами (повість)	15
Петро Лісовий—Наші слобожани	36
Ів. Шевченко—Записки моряка.	63
І. Нейфах—Політика і культурна робота	68
С. Барковський—На гонах нової України	74
Сидір Ходоровський—Народження майбутнього (Подоріж у нове село)	87
Гр. Майфет—„Торт“—новела Ів. Микитенка	92
В. П.—Япанська дитяча книжка	104
Юрій Вухналь—Літературний ярмарок (гумореска)	106
Літературно-мистецька хроніка: Щаслива зустріч— Г-ський; Пролетарські письменники серед читачів—Да- вид Соколенко; Київ - „Молодняк“ у Корсуні; Студенти про „Місто“ В. Підмогильного—Лесь К-ський.	109—113
Серед книжок та журналів: Неприємний дисонанс— Ол. Донченко; Вл. Юрезанський „Костры“ —І. Кісельов; Іван Ковтун. „Яструби“—І. Райд; И. М. Гревс. „История одной любви“—Ол. Псадов—Книжки та журнали, наді- слані до редакції	114—123

ЗМІСТ

ЖУРНАЛА „МОЛОДНЯК“ ЗА 1928 РІК

(№№ 1—12 СІЧЕНЬ—ГРУДЕНЬ)

І. ПОЕЗІЯ

Басок Василь. Любов хуторянки. Ми день один украли в буднів. № 7-8, стор. 12—13.

Басок В. Контрасти.—№ 9, стор. 12.

Басок В. Багряні дні. — № 10, стор. 6.

Бойко І. Сівба.—№ 5, стор. 50.

Бойко І. Чи кращого знайти собі.— № 7—8, стор. 14.

Бойко І. Чорноземі увітчений. — № 10, стор. 6.

Влизько Олекса. Ювілейне слово.— № 2, стор. 6.

Влизько Олекса. Хотів летіти, і вкляк на комі.—№ 3, стор. 37.

Гарун А. Пісня—дзвін. (З білоруської переклав Петро Голота).— № 1, стор. 10.

Гаско Мечислав. Ранок. — № 1, стор. 9.

Гаско Мечислав. О. Кунь. (Ліролегенда).—№ 12, стор. 35.

Голованівський Сава. Балада про комбата.—№ 9, стор. 8.

Голованівський Сава. Фрагменти.— № 10, стор. 4.

Голованівський Сава. Другові.— № 12, стор. 8.

Гончаренко Ів. Дарунок і порада.— № 3, стор. 36.

Гончаренко Ів. На могилі Блакитного.—№ 6, стор. 4.

Гончаренко Ів. Дніпропетровське.— № 9, стор. 3.

Гончаренко Ів. Стоять млини.— № 10, стор. 7.

Гордієнко Дм. Пішов і зник в замісті синім.—№ 3, стор. 36.

Гримайло Я. Сельбудівські вечори.—№ 1, стор. 8.

Гримайло Я. З циклу «Вечірні тіні».—№ 10, стор. 5.

Гурло А. Іду межею. — № 7—8, стор. 16.

Дубков Ю. Немов на темно-оксамитнім тлі...—№ 3, стор. 37.

Дубков Ю. Із циклу «За Київ».— № 11, стор. 4.

Дубовик М. Сентенції. — № 5, стор. 50.

Дубовка Уладзімер. О, Білорусь. Далеке ми кохаєм надто... (З білоруської переклав Т. Масенко).—№ 2, стор. 8.

Еллан Вас. (Блакитний). Як хвилі вод—моє життя. Ворожка. Наша пісня тільки вільним. Мій сад.—№ 12, стор. 5, 6.

Косяченко Гр. Ой, летять поля.— № 3, стор. 37.

Кляшторний К. Фрагмент з «Кленових завірюх». (З білоруської переклав І. Ю. Кулик).—№ 7—8, ст. 15.

Крикун Мик. Донбасу. Вечір. Знов на шахту.—№ 2, стор. 3, 4.

Крикун Мик. — Вечірне.— № 3, стор. 38.

Купала Янка. Молоді. (З білоруської).

кої переклав П. Голота).— № 1, стор. 10.

Масенко Терень. 1918 р.—№ 6, стор. 5.

Масенко Терень. Село Комсомолля. Полтавська скеля. Кодак.— № 7—8, стор. 3, 4, 5.

Масенко Терень. Риштовання.— № 11, стор. 3.

Мараков Валери. Біле зимове поле. (З білоруської переклав Т. Масенко).—№ 2, стор. 36.

Мараков Валери. Знову холод і вечір. (З білоруської переклала М. Хмарка).—№ 9, стор. 14.

Негрі Ада. Кінець страйку. (З італійської переклала М. Хмарка).— № 10, стор. 8.

Негрі Ада. Робітник. (З італійської переклала М. Хмарка).—№ 12, стор. 3.

Олійник Анатоль. В касарні.—№ 2, стор. 7.

Олійник Анатоль. Я не догнав тебе...—№ 9, стор. 11.

Олійник Анатоль. Далеко, далеко розклав хтось огонь.—№ 12, стор. 10.

Олійник Анатоль. З листа до друга.—№ 11, стор. 5.

Павлівський Б. Гадала матінка.— № 1, стор. 65.

Павлівський Б. Молоте, молоте. З новим роком. Шахти.—№ 2, стор. 4, 5.

Павлівський Б. Донбас.— № 6, стор. 3.

Павлівський Б. Шляхи Дніпра.— № 9, стор. 4.

Павлюк Антін. Франція.—№ 1, стор. 7.

Павлюк Антін. Прощання. Осінь.— № 1, стор. 66.

Павлюк А. Забув.—№ 2, стор. 35.

Павлюк А. Моя гра про зорю. Раянок.—№ 7—8, стор. 7—9.

Рунін В. Хвилюються тополі угорі.—№ 6, стор. 6.

Сорока Олександр. Бакаляр.— № 8, стор. 3.

Тарновський М. Заокеанська ідилія.—№ 4, стор. 48.

Тарновський М. Сини. Рондо.— № 7—8, стор. 6.

Фомин Євген. Берислав.—№ 1, стор. 3.

Фомин Євген. З настроїв.—№ 6, стор. 6.

Фомин Євген. Етюд моря.—№ 7-8, стор. 10.

Фомин Євген. У поривах юнацтва не кидаєм.—№ 9, стор. 11.

Фомин Євген. Чорнові нотатки.— № 11, стор. 6.

Чепурний Дм. Братові.— № 1, стор. 6.

Чепурний Дм. В зелені квіти і сад... № 2, стор. 7.

Чепурний Дм. Додому.— № 3, стор. 38.

Чепурний Дм. Не плачем ми не краєм серце дуже...—№ 9, стор. 10.

Чепурний Дм. Цигани.— № 11, стор. 5.

Шеремет Мик. В Баку.—№ 1, стор. 5.

Шеремет Мик. В горах.—№ 2, стор. 5.

Шеремет Мик. Лист.— № 10, стор. 7.

Шульга-Шульженко М. О, мій провесень.—№ 2, стор. 36.

Шульга-Шульженко М. Рідний край—Галичина в ярмі.—№ 12, стор. 7.

II. ПРОЗА

Валовень Карпо. Будні. Оповідання.—№ 11, стор. 39.

Гордієнко Дм. Зелений флігель. Оповідання.—№ 1, стор. 67.

Гордієнко Д. Смерть майстра. Оповідання.—№ 4, стор. 49.

Гордієнко Дмитро. Поламані люди. Оповідання.—№ 9, стор. 73.

Голота Петро. Далина. Повість.—№ 6, стор. 59.

Гартни Цішка. Проводи. Оповідання.—№ 12, стор. 39.

Дієв М. (В. Строменко). Останній граф. Повість.—№ 5, стор. 51.

Дієв Марко (В. Строменко). На хуторі. Оповідання.—№ 9, стор. 51.

Донченко Олесь. Золотий павучок. Повість.—№ 3, стор. 67.

Дорина Г. Шляхом життя. Оповідання.—№ 7—8, стор. 52.

Іваненко Оксана. Манівцями. Оповідання.—№ 7—8, стор. 17.

Дельвіг Дав. Водовоз Азик. Оповідання.—№ 2, стор. 37.

Дельвіг Д. Електричні ночі. Новела. № 7—8, стор. 63.

Кириленко Ів. Одна доба. Оповідання.—№ 10, стор. 41.

Клочья Андрій. Одна сторінка. Оповідання.—№ 1, стор. 101.

Кмета-Єфимович Ів. «Сифілін». Кривий Санько. Варчин лист.—№ 10, стор. 66—68.

Ковтун Іван. Дві зустрічі. Оповідання.—№ 3, стор. 95.

Кундзіч Олексій. Де-факто. Роман. (Частина четверта).—№ 1, стор. 49.

Кундзіч Олексій. Де-факто. Роман. (Частина четверта).—№ 2, стор. 49.

Кундзіч Олексій. Де-факто. Роман. (Частина п'ята).—№ 3, стор. 3.

Кундзіч Олексій. Мг. Новела.—№ 7—8, стор. 75.

Кундзіч Олексій. Синя блуза. Етюд.—№ 9, стор. 69.

Кундзіч Олексій. Ірраціональне. Новела.—№ 10, стор. 59.

Кундзіч Олексій. Дідусь. Новела.—№ 12, стор. 59.

Кузьмич Володимир. Авіо-спіралі. Повість.—№ 4, стор. 3.

Кузьмич Володимир. Авіо-спіралі. Повість.—№ 5, стор. 3.

Кузьмич Володимир. Авіо-спіралі. Повість. № 6, стор. 7.

Нечай Павло. Чесність з собою. Секрет декохту.—№ 12, стор. 47—54.

Обідний О. Індивідуальна обробка. № 4, стор. 61.

Первомайський Л. В палітурні. Оповідання.—№ 4, стор. 71.

Радченко Петро. Мати. Оповідання.—№ 2, стор. 70.

Скрипник Лев. Двісті п'ятдесят перша верства.—№ 1, стор. 11.

Скрипник Лев. За ґратами. Оповідання.—№ 3, стор. 39.

Скрипник Лев. Ніч. Оповідання.—№ 5, стор. 75.

Скрипник Лев. Будинок примусових праць. Повість.—№ 9, стор. 15.

Скрипник Лев. Будинок примусових праць. Повість.—№ 10, стор. 9.

Скрипник Лев. Будинок примусових праць.—№ 11, стор. 7.

Скрипник Лев. Будинок примусових праць. Повість.—№ 12, стор. 11.

III. НАРИСИ

Кундзіч Олексій. Заведінка. —№ 7—8, стор. 96.

Кузьмич Володимир. 5.000 кілометрів на радянському літаку.—№ 9, стор. 98.

Масенко Терень. Битим шляхом по Україні.—№ 7—8, стор. 86.

Палівець В. Сини землі колективної.—№ 10, стор. 70.

Холостенко Є. Ювілейна виставка художніх творів.—№ 2, стор. 97.

Масенко Терень. Білорусь Радянська (подорож до Менську).—№ 2, стор. 100.

IV. ЛІТЕРАТУРНО-КРИТИЧНІ ТА ГРОМАДСЬКО-ПОБУТОВІ СТАТТІ

Барашка Іл. До нових досягнень.—
№ 11, стор. 69.

Болобан Л. Технічні прийоми дра-
матургії Карпенка-Карого.— № 6,
стор. 106.

Біляєв В. Літературний молодняк
Донбасу. (Лист із Сталіна).—№ 10,
стор. 87.

Гергарт Поль. Нова німецька про-
за.—№ 12, стор. 73.

З. Д. Цішка Гартни. Двадцять ро-
ків літературної діяльності.—№ 12,
стор. 67.

Касіян В., Холостенко Є. По юві-
лейних виставках Москви.— № 1,
стор. 138.

Коваленко Б. Прозаїки першого
приву.—№ 1, стор. 113.

Кузьмич Володимир. Перший з'їзд
Білоруської Асоціації Пролетарських
Письменників.—№ 12, стор. 71.

К-н. До участі комсомолу в куль-
турному процесі.—№ 7—8, стор. 107.

К-ий. К. «Сьогодні» радянської
кінематографії.—№ 9, стор. 113.

Леїн А. Кіно для робітничої моло-
ди.—№ 7—8, стор. 84.

Мотузка М. Українська преса під
Польщею.—№ 3, стор. 113.

Овчаров Г. Винниченкова «Сонячна
машина».—№ 4, стор. 81.

Овчаров Г. До підсумків Плеханів-
ського десятиріччя.—№ 11, стор. 60.

Овчаров Г. Про матеріал.—№ 12,
стор. 60.

Піонтек Л. Українські письменники
в Америці.—№ 1, стор. 130.

Полтавець П. Виставка преси в
Кельні. (З нотаток глядача).—№ 10,
стор. 76.

Текучан А. Ще раз про наше сього-
дні.—№ 2, стор. 81.

Філіпов О. Про ворогів комсомолу.
—№ 4, стор. 114.

Холостенко Є. Ювілейна виставка
художніх творів.—№ 2, стор. 97.

Холостенко Є. Образотворче ми-
стецтво й маси.—№ 5, стор. 98.

Церво Галь. Течії в творчості моло-
дої Польщі.—№ 1, стор. 45.

V. САТИРА ТА ГУМОР

Вухналь Юрій. Під новий рік.—
№ 1, стор. 149.

Вухналь Юрій. Смерть моя і вос-
кресіння.—№ 2, стор. 111.

Вухналь Юрій. Гумореска про гу-
мореску.—№ 4, стор. 120.

Вухналь Юрій. З блокнота.—№ 5,
стор. 105.

Вухналь Юрій. Про оповідання
побуха Степана Ароновича і конку-
ренцію.—№ 7—8, стор. 105.

Заратустра О. Літературні пародії.
—№ 4, стор. 122.

Мак О. Літературні пародії.—№ 9,
стор. 95.

Очко О. Літературні пародії. Україн-
ська поезія англійською мовою.—№ 4,
стор. 124—125.

Первомайський Л. Веселі нотатки
похмурого подорожнього.—№ 6, стор.
100.

Первомайський Л. Веселі нотатки
похмурого подорожнього.— № 7—8,
стор. 100.

VI. КРИТИЧНІ ОГЛЯДИ ТА РЕЦЕНЗІЇ

Огляди

Рудерман Мих. Про «Нову Генерацію».—№ 3, стор. 104.

Холостенко Є. Сучасні молоді гравери.—№ 3, стор. 124.

Рудерман Мих. Про два журнали. № 9, стор. 127.

Рецензії

Л. Смілянський. Нові Оселі. ДВУ, 1928.—*І. Р.*—№ 1, стор. 154.

Юрій Вухналь. Початкуючий. Літературні гуморески «Пролетарий», 1927.—№ 1, стор. 155. *І. Райд.*

Василь Яблуненко. Над Дністром.—№ 1 стор. 157.—*І. Квятковський.*

Юрій Смолич. Півтори людини. В-во «Книгоспілка». 1927.—*Гр. Костюк.* № 1, стор. 158.

Михайло Майський. Творці білого міста. Бібліотека Вапліте. 1927.—*А. Грунт.* № 1, стор. 159.

Д. Борзак. Під дощ. «Маса».—*А. Клочья.* № 1, стор. 161.

Бібліографія членів літорганізації «Молодняк». № 1, стор. 162.

В. Кузьмич. Італійка з Мадженто. Бібліотека журналу «Молодняк». «Пролетарий». 1927.—*Ів. Багмут.* № 2, стор. 127.

О. Донченко. Сурми. ДВУ. 1928.—*Пятковський.* № 2, стор. 129.

М. Ірчан. Проти смерті. Канада. 1927.—*І. П.* № 2, стор. 131.

Валери Мараків. На залатим пакосе. Вершы. Менск. БДВ. 1927.—*І. Райд.* № 2, стор. 133.

Дм. Гордієнко. У путь. Поезії. ДВУ.—*І. Пятковський.* № 3, стор. 135.

А. Клочья. Шахтарське. Бібліотека ВУСПП'у. 1928.—*Г. Овчаров.* № 3, стор. 136.

Г. Косяченко. Схід сонця. «Маса». 1928.—*В. Заєць,* № 3, стор. 137.

Василь Каваль. «Як вясну гукалі». Менск, БДВ. 1927.—*Гр. Костюк.* № 3, стор. 139.

В. Юрезанський. Заграви над ланами. «Книгоспілка».—*О. Ладен.* № 3, стор. 141.

М. Йогансен. Як будується оповідання. «Книгоспілка». 1928.—*І. Пятковський.* № 4, стор. 130.

Ол. Кундзіч. В ущелинах республіки.—*І. П.* № 4, стор. 132.

О. Слісаренко. Президент Кислакупустянської республіки. «Український Робітник». 1928.—*Лев С.* № 4, стор. 134.

Гордій Коцюба. Свято на буднях. «Книгоспілка». 1927.—*А. Клочья.* № 4, стор. 135.

Ю. Дубков. На варті. 1928.—*А. Грунт.* № 4, стор. 137.

Василь Атаманюк. Зажурені флояри. «Маса». 1928.—*Гр. Костюк.* № 4, стор. 137.

Г. Овчаров. Поборник марксистської думки. «Критика». (Журнал місячник марксистської критики та бібліографії, № 1, 2, 3, 1928 р.). № 5, стор. 109.

О. Донченко. Золотий павучок. ДВУ, 1928.—*Ів. Багмут.* № 5, стор. 112.

І. Микитенко. Вуркагани. ДВУ, 1928.—*І. Пятковський.* № 5, стор. 114.

Володимир Ярошенко. Кримінальна хроніка. «Маса». 1927.—*А. Клочья.* № 5, стор. 116.

Петро Голота. Пісні під гармонію. ДВУ.—*І. П.* № 5, стор. 117.

Іван Франко. П'єси. Том XIX. «Книгоспілка». — *Д. Сірий*. № 6, стор. 134.

Б. Антоненко-Давидович. Смерть. ДВУ, 1928. — *О. Ладен*, № 6, стор. 137.

Лев Скрипник. Двісті п'ятдесят перша верства. «Пролетарий». — *І. Алтаєв*. № 6, стор. 139.

Вл. Юрезанский. Яблони. «Пролетарий». — *О. Л.* № 6, стор. 140.

Олесь Донченко. Околиці. ДВУ, 1928. — *І. П'ятковський*. № 7-8, стор. 114.

Л. Первомайський. Оповідання. «Пролетарий». — *І. Алтаєв*. № 7-8, стор. 115.

Євген Плужник. Недуга. Роман. «Сяйво». 1928. — *В. К.* № 7-8, стор. 116.

Григорій Епик. В снігах. ДВУ. 1928. — *Гр. Костюк*. № 9, стор. 131.

Н. Забіла. Сонячні релі. «Книгоспілка». 1928. — *В. М.* № 9, стор. 132.

С. Щупак. Питання літератури. ДВУ. 1928. — *Г. Овчаров*. № 10, стор. 93.

Ю. Яновський. Прекрасна Ут. «Книгоспілка». 1928. — *В. М.* № 10, стор. 94.

С. Пилипенко. Тисячі в одиницях. «Український робітник». 1928. — *О. Ладен*. № 10, стор. 95.

Віктор Ярина. Роси. «Рух». 1928. — *І. Р.* № 10, стор. 96.

Ал. Дудар. Вежа. Вершы. БДВ. Менск. 1928. — *І. Райд*. № 10, стор. 97.

В. Сосюра. Коли зацвітуть акації. ДВУ. 1928. — *В. М.* № 11, ст. 74.

М. Дукін. Матиола. «Плужанин». 1928. — *І. Райд*. № 11, стор. 77.

Юрій Смолич. Фальшива мельпомена. «Книгоспілка». 1928. — *Ів. Багмут*. № 11, стор. 79.

В. Хлебников. Поэмы. «Издательство писателей в Ленинграде». 1928. — *Г. Гельфандбейн*. № 11, стор. 80.

О. Ведміцький. Покуси. ДВУ. 1928. — *В. Норд*. № 12, стор. 81.

Георгій Захаров. Чорномор'є, «Видання ВУСПП». 1928. — *І. К-ов*. № 12, стор. 83.

В. Мінко. Беладонна. ДВУ. 1928. — *І. Райд*. № 12, стор. 85.

С. Утевський. Петр Тамарин. «Пролетарий». 1928. — *І. К.* № 12, стор. 86.

VII. ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКА ХРОНИКА

Декларація Всеукраїнської Спілки Пролетарських Письменників. № 1, стор. 151.

Конкурс на юнацький роман і повість. № 1, стор. 152.

Літературний конкурс. № 1, стор. 152.

Хроника білоруського літературного життя. *Т. Глибоцький*. № 1, стор. 153.

Журнал марксівської критики. № 1, стор. 153.

Гарт № 8. № 1, стор. 153.

Театр в Індії. *І. Стругацький*. № 1, стор. 153.

Проти «христового походу» на юнацький кінофільм. *О. Філіпов*. № 2, стор. 114.

Шляхи розвитку української літератури. (Виступ у будинку ім. В. Блакитного). № 2, стор. 117.

За майстерню комсомольської драматургії. *А. Леїн*, № 2, стор. 120.

Київ-Молодняк у Вінниці. *Д. Ч.* № 2, стор. 122.

Літературна Білорусь. № 2, стор. 122.

Нові літературні течії в Польщі. *Церво Галь*. № 2, стор. 122.

«Львівські орлята». *Ц. Г.* № 2, стор. 123.

Про С. Пишибішевського. *Ц. Галь*. № 2, стор. 125.

Юнацька преса в Чехо-Словаччині. *Володимир-Іван*. № 2, стор. 125.

Синя блуза в Чехо-Словаччині. *К. І.* № 2, стор. 126.

Дієго-Рівера. *Є. Холостенко*. № 3, стор. 128.

Білоруські письменники в Будинку Літератури ім. Блакитного. № 3, стор. 129.

Всебілоруська конференція «Маладняка». *Іл. Барашка*. № 3, стор. 130.

У Білоруському «Маладняку». *Beta* № 3, стор. 132.

До ювілею Максима Горького. № 3, стор. 132.

Театр «Веселий Пролетар». *А. Леїн*. № 4, стор. 126.

Виставка житла в Штутгарті. *Є. Холостенко*. № 4, стор. 127.

Невдалий конкурс. № 4, стор. 128.

З культурного життя Білоруси. *Beta* № 4, стор. 128.

Конкурс на юнацький роман і повість. № 4, стор. 129.

Єднання культур. (Подорож українських письменників до Білоруси). «В». № 5, стор. 107.

Доповіді та виступи молодняківців. № 5, стор. 108.

З'їзд ВАПП'у. № 5, стор. 108.

Міжнародня виставка преси в Кельні. № 5, стор. 108.

Конкурс на дитячу п'єсу. № 5, стор. 108.

Два ювілеї. *Є. Холостенко*. № 6, стор. 123.

Блок-нот літорганізації «Молодняк». № 6, стор. 130.

Франкові дні у Харкові. № 6, стор. 130.

Увічнення пам'яті М. Коцюбинського. № 6, стор. 131.

Українське т-во істориків марксистів. № 6, стор. 131.

Ф. М. Вольтер. «В». № 6, стор. 131.

Mond («Світ»). *В. К.* № 6, стор. 133.

М. Горький серед письменників. «В». № 7—8, стор. 109.

Україна на міжнародньому конгресі пацифістської молоді. № 7—8, стор. 112.

Письменник, читач і література в Польщі. *Церво Галь*. № 7—8, ст. 112.

Декларація АРМУ № 9, стор. 121.

Тематичний план ВУФКУ. № 9, стор. 124.

Про журнал «Монд» (лист Анрі Барбюса). № 9, стор. 125.

По наших видавництвах. № 9, стор. 126.

Нова збірка поезій О. Влизька. № 9, стор. 126.

Найбільший словник у світі. № 9, стор. 126.

Конкурс на пам'ятник Колумбові. № 9, стор. 126.

Виставка пам'яті В. Блакитного. № 10, стор. 91.

Юнсектор ДВУ. № 10, стор. 91.

Альманах «Літературний ярмарок». № 10, стор. 91.

«Роман-Газета». № 10, стор. 91.

До нових досягнень (П'ятий рік «Маладняка» Білоруси). *Іл. Барашка*. № 11, стор. 67.

Хроніка літорганізації «Молодняк». № 11, стор. 71.

Інсценізація роману «Де-факто». № 11, стор. 71.

Виступи «Молодняка». № 11, стор. 71.

Вечір української культури. (М. Дніпропетровське). № 11, стор. 71.

Вечір єврейської літератури. (м. Харків) № 11, стор. 72.

Хроніка білоруського культурного життя. № 11, стор. 72.

Адиге-Черкеська література. № 11, стор. 72.

Про молодого журналіста. Ів. Глушенко. № 12, стор. 76.

Увічнення пам'яті піонерів української Жовтневої літератури. № 12, стор. 79.

Вечір пам'яті Василя Блакитного. № 12, стор. 79.

М. Хвильовий. Лист до редакції. № 3, стор. 133.

Євген Фомин. Лист до редакції. № 11, стор. 73.

